

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. MHALLEF

JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D. LL.M. (IMLI)

Seduta ta' nhar il-Hamis 4 ta' Frar 2016

Kawza Numru : 21

Rikors Numru : 692/2007 JPG

**Paul Attard (ID 475978M) ghan-nom u in rapprezentanza
tas-socjeta' Patron Group Ltd., (C35360)
sid il-bastiment MV Elinor TH**

VS

**Jeroen Frech (Pass. Nru 4821229) bhala mandatarju specjali
tas-socjeta' estera Ilias Ltd
sid il-bastiment L'Iliade**

Il-Qorti :

Rat ir-rikors tar-rikorrenti tas-26 ta' Gunju 2007, li jaqra hekk:

- 1. Illi permezz ta'rikors 1409/06, fl-ismijiet Jeroen Frech et Vs MV Elinor TH, l-intimat fil-kwalita' premessa talab u ottjena l-hrug ta' mandat ta' impediment ta'safar tal-bastiment MV Elinor TH propjeta' tar-rikorrenti;*
- 2. Illi permezz ta' zewg sentenzi datati sitta (6) ta' Novembru elfejn u sitta (2006) u sebgha (7) ta' Dicembru elfejn u sitta (2006) fl-ismijiet Jeroen*

Frech et Vs MV Elinor TH fl-atti tar-rikors 886/06 FS, din l-Onorabbili Qorti, kinet ordnat lill-intimat jipproduci garanzija ghad-danni u imghax illi jistghu ikunu kawzati lir-rikorrent konsegwenza tal-mandat 1409/06 peress illi l-ammont mitlub fil-mandat kien eccessiv;

3. *Illi peress illi dana l-mandat inhareg frivolosament u malizjosament u di piu, l-ammont mitlub kien eccessiv, r-rikorrent soffra danni minhabba izda mhux limitatament telf ta' xoghol u qliegh u xogholjiment ta' kuntratt chaterparty;*

Ghaldaqstant jghid ir-rikorrent ghaliex din l-Onorabbili Qorti, prevja kull dikjarazzjoni xierqa u opportuna:

1. *Tiddikjara illi l-mandat ta' impediment ta' safar ta' bastiment fl-ismijiet Jeroen Frech et Vs MV Elinor TH, li jgib ir-referenza 1409/06 ikkaguna danni sostanzjali lir-rikorrent u dana ghar-ragunijiet premissi;*
2. *Tillikwida permezz ta' periti nominandi jekk ikun il-kaz id-danni kollha sofferti mir-rikorrenti kawza tal-mandat imsemmi;*
3. *Tikkundanna lill-intimat fi zmien qasir u perentorju li jigi ffissat min din l-Onorabbili Qorti thallas lir-rikorrent is-somma hekk likwidata.*

Bl-ispejjes tal-presenti, u bl-imghax legali mid-data tal-presentata tal-mandat imsemmi kontra l-intimat ingunt minn issa in subbizzjoni."

Rat illi l-atti tar-rikors promotur d-digriet u l-avviz tas-smiegh gew debitament notifikati skond il-ligi;

Rat ir-risposta tal-Avukat Dr. Jean C. Farrugia ghan-nom u in rapprezentanza ta' Jeroen Frech bhala mandatarju specjali tas-socjeta' estera Ilias Ltd tas-19 ta' Novembru 2007 (a fol. 29 et seq.) li taqra hekk:

1. *Illi in linea preliminari, l-intimat noe. jeccepixxi illi s-socjeta' rikorrenti trid tipprova illi ghandha interess guridiku sabiex tirrapprezenta lill-bastiment MV Elinor TH b'dana illi l-mandat ta' impediment ta' safar, ir-rikors guramentat numru 881/06 u l-proceduri gudizzjajri l-ohra kollha relatati mal-istess gew mehuda minn Ilias Limited kontra l-bastiment MV Elinor TH u mhux kontra s-socjeta' rikorrenti Patron Group Ltd, u kwindi, qabel ma s-socjeta' rikorrenti tipprovdi tali prova, is-socjeta' rikorrenti ma tistax tipprocedi sabiex tfittex ghad-danni;*
2. *Illi sussidjarjament u bla pregudizzju ghas-suespost, l-intimat noe. jirrileva ukoll illi t-talbiet tas-socjeta' rikorrenti fir-rikors guramentat taghha huma ghal kollox frivoli u vessatorji u intizi biss sabiex jippruvaw jissorvolaw id-digrieti ta' din l-Onorabbli Qorti tas-sitta (6) ta' Novembru u tas-sebgha (7) ta' Dicembru 2006, fejn cahdet it-talba tas-socjeta' rikorrenti ghar-revoka tal-mandat ta' impediment ta' safar bin-numru 1409/06 kontra l-bastiment MV Elinor TH. Se mai. ir-rikorrenti kellha l-fakolta' illi tintavola rikors guramentat sabiex tikkontestata l-imsemmija digriet u mhux tipprocedi b'rikors glrramentat ghad-danni kontra l-esponenti noe.;*
3. *Illi sussidiarjament u bla pregudizzju ghas-suespost. l-intimat noe. jirrileva illi huwa ghan-nom ta' Ilias Ltd. ma jistax jinzamm u jinstab responsabbli ghal danni allegatament kawzati lis-socjeta' rikorrenti abbazi ta' agir ta' l-intimat noe., liema agir huwa perfettament in linea mad-drittijiet tieghu fil-ligi li jikkawtela l-interessi tas-socjeta' Ilias Ltd. tramite azzjonijiet gudizzjarji. Dan aktar u aktar meta wiehed jikkonsidra illi (i) is-socjeta' rikorrenti gia' ammettiet fir-risposta taghha ghar-rikors guramentat intavolat mill-intimat noe. fl-ismijiet Jeroen Frech et. vs. MV Elinor TH (Nru. 881/06) (li Patron Holdings Limited ghallet li tiddefendi ghan-nom tal-bastiment MV Elinor TH) li l-incident sehh tort tal-bastiment MV Elinor TH, (ii) illi din l-Onorabbli Qorti fl-atti tar-rikors ghar-revoka tal-mandat ta' impediment ta' safar bin-numru 1409/06. permezz tad-digrieti tas-sitta (6) ta' Novembru u tas-sebgha (7) ta' Dicembru tas-sena elfejn u sitta (2006). iddekretat illi l-imsemmi mandat ta' impediment ta' safar ma nharigx mis-socjeta' esponenti b"mod frivolu u malizzjuz kif qeghda tallega s-socjeta' rikorrenti fir-rikors guramentat*

taghha, u (iii) illi l-istess Onorabbli Qorti, fl-imsemmija digrieti, sahsitra cahdet ukoll it-talba tas-societa' rikorrenti ghall-impozizzjoni ta' penali. Oltre dan, din l-Onorabbli Qorti gia' hasbet sabiex tikkawtela kwalsiasi pretensjoni ghad-danni illi jista' jkollu l-bastiment MV Elinor TH billi ordnat lill-esponent noe. jaghmel garanzija xierqa li l-istess Qorti hasset li ghandha tkun ta' mhux aktar minn ghaxart elef lira Maltin (Lm.10,000), u liema garanzija giet debitament depozitata mill-intimat noe. fir-Registru ta' din l-Onorabbli Qorti fit-12 ta' Dicembru 2006;

- 4. Illi sussidjarjament u bla pregudizzju ghas-suespost. m'hemm xejn illi jimpedixxi lis-socjeta' rikorrenti. ghan-nom tal-bastiment MV Elinor TH illi fi kwalunkwe zmien toffri garanzija sufficenti ghat-talbiet ta' l-intimat noe. Li jissodisfaw il-kreditu pretiz mis-socjeta' Ilias Ltd. sabiex tkun tista' totieni r-revoka tal-mandat ta' impediment ta' safar bin-numru 1409/06 li allegatament qiegheed .jirrekalha d-danni pretizi ;*
- 5. Illi sussidjarjament u bla pregudizzju ghas-suespost, il-pretensjoniiiet ghad-danni mressqa mis-societa' rikorrenti mhux gustifikati fil-fatt u fid-dritt;*
- 6. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.*

Bl-ispejjez kollha kontra s-socjeta' rikorrenti.”

Rat il-verbal tal-25 ta' Frar 2008 u l-verbal tal-15 ta' Dicembru 2009 li permezz taghhom din il-kawza kienet bdiet timxi kontestwalment mal-kawza bin-numru 881/2006 fl-ismijiet inversi ;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tas-26 ta' Gunju 2007 (a fol. 73 tal-atti 881/2006) fejn innominat lil John C. Gafa' bhala espert tekniku;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tal-31 ta' Lulju 2007 (a fol. 85 tal-atti 881/2006) fejn issostitwixxiet in-nomina tal-espert tekniku ta' John C. Gafa' bis-Sur Daniel Grima;

Rik. Nru. : 692/2007 JPG

Rat id-digriet tat-12 ta' Marzu 2008 fejn il-Qorti kif diversament preseduta fuq talba tal-partijiet issostitwiet lill-espert precedenti u nnominat lis-Sur Joe Amato (a fol. 206 tal-atti 881/2006);

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tas-16 ta' Frar 2010 (a fol. 213 tal-atti 881/2006) fejn innominat lil Kurt Gutridge;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tas-6 ta' Lulju 2010 (a fol. 219 tal-atti 881/2006) fejn issostitwixxiet in-nomina ta' Kurt Gutridge, bil-Kaptan Mario Grech;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tal-5 t'April 2011 fejn halliet din il-kawza Sine Die (a fol. 101);

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tat-3 ta' Mejju 2011 fejn regghet irriappuntat l-kawza (a fol. 102);

Rat ir-relazzjoni tal-Kaptan Mario Grech prezentat fit-2 t'April 2014 u mahluf fit-23 ta' Settembru 2014 (a fol. 251 et seq. tal-atti 881/2006);

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Jeroen Frech et noe tat-28 t'Ottubru 2014 (a fol. 119 et seq.);

Rat ir-risposta tal-Kaptan Mario Grech Espert Tekniku prezentata u mahlufa fil-21 ta' Jannar 2015, bid-domandi in eskussjoni minn Dr. Patrick Valentino ghall-konvneut (a fol. 338 et seq. tal-atti 881/2006);

Rat in-nota responsiva tal-bastiment MV Elinor TH tal-5 ta' Gunju 2015 (a fol. 345 et seq. tal-atti 881/2006);

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Paul Attard ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta' Patron Group Ltd. (C36360) sid il-bastiment MV Elinor TH tal-5 ta' Gunju 2015 (a fol. 141 et seq.);

Rat id-dokument ezebiti u l-atti kollha tal-kawza;

Semghet it-trattzzjoni tal-partijiet;

Ikkonsidrat:

Michael Kurtz, prodott mir-rikorrent, permezz ta' affidavit a fol 75 – 77 tal-process xehed, illi huwa l-*general executive manager* ta' S.A.M. Pantaenius Monaco li hija *yacht insurance brokerage company*. Il-bastiment L'Iliade tas-socjeta Ilias Limited huwa assikurat ma' S.A.M. Pantaenius Monaco mis-17 ta' Gunju 2005, taht il-polza ta' assikurazzjoni numru 80385288-77.

Fis-16 ta' Frar 2006, Jeroen Frech a nom ta' Ilias Limited innotifikaw b'kollizzjoni li fihom kienet involuta L'Iliade li sehhet fil-15 ta' Settembru 2006 meta kien qiegħed sorgut f'Coal Wharf, Marsa waqt li kienu qed isiru xi xogħolijiet fuqu. Mill-informazzjoni mogħtija minn Frech u *survey report* li sar minn *surveyor* appuntat minnhom, L'Iliade kien intlaqat minn bastiment iehor, u cioe MV Elinor TH waqt li dan il-bastiment kien hierieg mill-kuccetta tieghu. Kienet infethet *claim* minn Frech a nom ta' L'Ilias Limited.

Kienu gie appuntat Eng. Paul Cardona biex jispezzjona L'Iliade biex jipprovdihom b'*survey report* fir-rigward tad-danni li Mv Elinor TH kien ikkawza f' L'Iliade. Minn dan ir-rapport irrizulta li d-danni kienu konsiderevoli u jammontaw għas-somma ta' circa Lm18,254, somma bbazata fuq stima mogħtija minn Bezzina Ship Repair Yard Limited. Għalhekk, fil-31 ta' Ottubru 2006 għaddew lil Frech is-somma ta' €15,000. Meta mbagħad recevew konferma mis-*surveyor* illi x-xogħolijiet ta' tiswija kienu saru, hallsu l-bilanc rimanenti, wara li tnaqset is-somma ta' €8,750, rapprezentanti il-*policy deductible*. L-interessi ta' Ilias Limited fis-somom mħallsa lilha gew għalhekk issurrogati lil S.A.M. Pantaenius, li għandha interess tirkupra is-somma zborsata minnha mill-intimat f'din il-kawza.

Frech kien informa lil S.A.M. Pantaenius illi kien qed jipprova jirrisolvi l-kwistjoni bonarjament ma' Paul Attard, li kien prezenta ruhhu bhala sid il-bastiment MV Elinor TH. Dan in-negozjati pero fallelw minhabba li ma kienx hemm qbil fuq il-quantum.

Huma kienu staqsew lil Frech ghal informazzjoni dwar min kien is-sid ta' MV Elinor TH, izda Frech kellu diffikolta jsib din l-informazzjoni. Huma ghamlu r-ricerka taghhom u sabu illi la Attard u lanqas il-kumpaniji li semma ma huma rregistrati bhala s-sidien ta' MV Elinor TH, u li l-bastiment ma kienx assikurat u ma kienx *in class*. Ghalhekk huwa taw struzzjonijiet lil Frech biex jintavola proceduri kontra MV Elinor TH a nom tas-socjeta assikurata Ilias Limited.

Jereon Frech, li xehed permezz ta' affidavit ezebit a fol 88 – 99 tal-process xehed illi meta sehh l-incident L'Iliade kienet qieghda ghand Bezzina Ship Repair Yard Limited, f'Coal Wharf, Marsa, fejn kienu qed isirulha xi tiswijiet. Fuq in-naha *portside* ta' L'Iliade kien hemm *motor vessel* bl-isem Ocean Lynx u fuq in-naha *stern* ta' L'Iliade, xi hamsa u ghoxrin metru l-isfel, kien hemm il-bastiment MV Elinor TH.

Huwa kien fuq L'Iliade sa xi l-hamsa u kwart ta' wara nofsinhar. Hu u l-bqija tal-*crew* irritornaw lura fuq L'Iliade ghal xi tmienja ta' filghaxija. Meta telghu abbord innotaw li *d-deck* ta' L'Iliade kien imxarab bl-ilma bahar u li L'Iliade kellha diversi hsarat. Huwa mar jirraporta b'dan immedjatament lil *watchman* ta' Bezzina Ship Repair Yard Limited, li qallu li hu kienu ilu ghassa mis-sitta u nofs ta' filghaxija u ma kien ra xejn. Ghalhekk il-*watchman* ikkuntatja lis-sid ta' Bezzina Ship Repair Yard, Victor Bezzina, li nforma lil Frech li huwa kien qieghed hemmhekk meta gara l-incident u li kien il-bastiment MV Elinor TH li kkawza l-hsara li kien hemm f' L'Iliade, waqt li kienet hierga mill-berth bl-ghajjnuna ta' pilota ufficjali. Bezzina qallu wkoll illi dan il-pilota kien ghamel rapport dwar l-incident.

L-ghada, 16 ta' Settembru 2006, saret spezzjoni tal-hsarat sofferti minn L'Iliade u Ocean Lynx, mis-*surveyor* Paul Cardona, li kien appuntant mill-kumpanija tal-assikurazzjoni Pantaenius. Paul Attard kien prezenti ghal din l-ispezzjoni, u din kienet l-ewwel darba li ltaqa mieghu. Attard ammetta mieghu ir-responsabbilita ta' MV Elinor ghall-incident u li kienet filfatt l-MV Elinor li laqgħtet lil L'Iliade. Huwa talab lil Attard biex jagħtih kopja tad-dokumenti tal-assikurazzjoni tal-official “boat registry papers”. Attard mbagħad kien bagħat dokument lil Victor Bezzina permezz ta' *email*, li huwa għadda lil Frech. Skont dan id-dokument Medpatron Ltd rregistrata f'Limmasol, Cipru hija s-sid ta' Elinor TH. Minn xi ricerka li saret minn Michelle Draper irrizulta li f'Cipru ma kienx hemm kumpanija attiva bl-isem ta' Medpatron Ltd. imnizzla fuq ir-

registru Cipriot, izda biss socjeta bl-isem Medpatron Shipping Ltd li ma kellha l-ebda attivita'.

Dak iz-zmien MC Elinor TH ma kienetx qiegħda Malta, peress illi telqet fil-15 ta' Settembru stess fuq xi xogħol kummerċjali barra mill-ibhra territorjali Maltin. Attard qallu li kienet ser tiritorna lura fit-18 ta' Settembru. Meta fit-18 ta' Settembru Mv Elinor kienet għada ma rritornatx lura, Frech talab lil Attard għad-dokumenti tar-registrazzjoni tal-bastiment, izda dan kien għal xejn. Għalhekk huwa kien talab parir legali, u l-avukat tiegħu kien talab lil Attard biex jattendi laqgħa u biex iforni kopja tad-dokumenti relattivi għal MV Elinor TH. Pero Attard kien irrifjuta kemm li ssir laqgħa u kif ukoll li jforni d-dokumenti mitluba. Għalhekk kienu iddeciedew li jipprezentaw mandat ta' arrest ta' bastiment u mandat ta' qbid direttament kontra MV Elinor TH, fil-21 ta' Settembr u 2006, li kienu gew ezegwiti l-għada. Wara l-arrest saret laqgħa ma' Attard u l-avukat tiegħu sabiex jipprovaw jittransigu. Dan pero kien ta' xejn għaliex Attard irrifjuta li jhallas id-danni sofferti mill-L'Iliade u l-ispejjez inkorsi minn Ilias Limited minhabba x-xogħolijiet ta' tiswija u loss of earnings. Barra minn hekk huma gew provduti f'kopja ta' dokumenti antiki, skont liema, Attard ma kienx is-sid ta' Mv Elinor TH.

Kompla billi spjega x'kienu l-ispejjez u d-danni li kienu qed jigu pretezi, li huwa qasam f'sebgħa kategoriji:

- 4. Pagamenti magħmula lil Bezzina Ship Yard Repair Limited:** Kif jidher mill- invoice datata 14 ta' Settembru 2006, l-ispiza finali għat-tiswija dovuta lil Bezzina Ship Yard Repair Limited kienet ta' Lm18,245.00 (€42,430.23). Minn din is-somma, is-socjeta Iliad Limited hallset €8,750 direttament, u l-bqija giet imħallsa mill-kumpanija assikuratrici Pantaenius.

Fil-mandati gie indikat l-ammont ta' Lm40,000 peress illi is-*surveyor* kien tahom stima ta' Lm25,000 għax-xogħolijiet ta' tiswija, u Lm15,000 għall-ispejjez biex tinfetħ il-kawza, telf ta' profitti, u spejjez ohra.

- 5. Pagamenti ohra relatati ma xogħolijiet ta' tiswija:** Dawn jinvolvu s-somma ta' Lm425 għal *layer* ta' *antifouling* u s-somma ta' Lm73 għas-servizzi ta' dawk

u ilma waqt li L'Iliade kienet qieghda ghand Bezzina Ship Repair Yard biex isiru t-tiswijiet kkagunati mill-incident, b'total ta' Lm498 (€1158.13).

6. **Tiswijiet li ghad iridu jsiru:** Dawn huma skont il-*quotation* datata 21 ta' Marzu 2007, annessa mal-affidavit u mmarkata bhala Dok JF29, li jinvolvu t-tiswija tal-*interior lining* tas-salon, liema tiswija ghandha ssir bejn il-perjodu tas-sajf u x-xitwa biex L'Iliade ma titlifx iktar *charters*. Skont il-*quotation*, din is-tiswija ghandha tiswa €3,010.36.

7. **Akkomodazzjoni u spejjez ohra inkorsi minhabba id-*delayed stay* f'Malta:** L-incident sehh fil-15 ta' Settembru 2006, u L'Iliade gie relaxxat wara li affetwa l-hlas finali fl-20 ta' Dicembru 2006, u ghalhekk kien hemm dewmien ta' ftit iktar minn tliet xhur. L'Iliade topera bi *crew* ta' tlieta minn nies, li ssoルト jghixu abbord. Waqt li kienu qed isiru t-tiswijiet ma setghux joqogħdu abbord L'Iliade pero u ghalhekk kienu qed joqogħdu f'appartamenti f'Malta L-arrangament kien li Ilias Limited thallas l-ispejjez tal-akkomodazzjoni tal-*iskipper* u t-fajla tieghu u l-*first mate*, il-mara u t-tifel tagħhom, u fir-rigward tad-*deckhand*, Ilias Limited kienet thallas għal flight lura Poland kull xahrejn għal gimgha.

Għal akkomodazzjoni tal-*iskipper*, Ilias Limited kienet thallas Lm225 fix-xahar, oltre Lm30 fix-xahar għad-dawl u ilma.

Għal akkomodazzjoni tal-*first mate*, kienet thallas Lm150 fix-xahar, oltre Lm30 fix-xahar għad-dawl u ilma.

Għal *flights* tad-*deckhand* kienet thallas Lm100 fix-xahar.

Ilias Limited hallset ukoll €900 fix-xahar għall-ikel tal-*crew*.

Hallset ukoll għal-kiri ta' zewg karozzi għall-*iskipper* u l-*first mate*, għas-somma ta' Lm260 fix-xahar, oltre Lm120, fix-xahar għal fuel.

Kienet qed thallas ukoll il-pagi tal-*crew*, u cioe €3,500 fix-xahar għas-*skipper*, u medja ta' €2,500 kull wiehed għal-*first mate*, *deck hand* u *d-day workers*.

Il-kumpanija kellha thallas ukoll sabiex l-*iskipper* imur Franza biex jagħmel l-arrangamenti għar-refit ta' L'Iliade. Għalhekk il-kumpanija nefqet is-somma ta' €1,410.66 għall-ispejjez ta' vjaggar, akkomodazzjoni u kiri ta' karozza għall-*iskipper* waqt li kien qieghed Nice.

8. **Spejjez ohrajn ikkawzati minhabba d-dewmien f'Malta:** Minhabba d-dewmien f'Malta ikkawzat mill-incident, L'Iliade kellha toqoghod Toulon fi zmien fejn il-mizati jkunu aktar gholjin, u ghalhekk fi zmien fejn issoltu kienu tkun qieghda f'Cannes, li huwa irhas, u ghalhekk inkorriet spejjez zejda ta' €473.10. Barra minn hekk, Ilias Limited kellha wkoll thallas *storage fee* tal-main masts, fis-somma ta' €600. It-total tal-ispejjez taht dan il-kap huwa ghalhekk ta' **€1073.10**.
9. **Telf ta' qliegħ minhabba kancellament ta' charters:** L'Iliade kellhu tlett *charters* ikkonfermati waqt il-Mipim Festival f'Marzu 2007, li gew ikancellati f'telf ta' qliegħ fis-somma ta' **€11,000**.
10. **“Total time delay factor calculation”:** Frech spjega illi sakemm L'Iliade kienet qed tigi msewwija ma setghatx topera u ghalhekk kienet qed tinkorri telf finanzjarju. Spjega illi kkalkulat fuq bazi ta' sena tajba ta' *chartering*, L'Iliade soffriet telf finanzjarju ta' cirka €20,547.95 net fix-xahar. Filwaqt li ikkalkulat fuq *'break even situation'* L'Iliade soffriet telf finanzjarju ta' €12,328.80. Huwa spjega illi l-iktar klijenti mportanti ta' L'Iliade huma dawk il-kumpanija li jaghmlu booking waqt il-*festival* ta' Cannes, u li b'dawn il-klijenti, u xi bookings waqt zewg regattas importanti huma bizzejjed biex L'Iliade tkun fi *'break even situation.'* Qal li bi ftit sforz mill-agenti, L'Iliade tista' tigi chartered ghal cirka mitt gurnata fis-sena. Spjega illi f' Dicembru L'Iliade ma setghatx tigi *chartered* waqt il-Milied, lanqas ghal regatta li hija organizzata kull sena f'Saint Tropez u lanqas ghal stagun tax-xitwa shih fil-Bahar l-Ahmar jew fil-Karibew.

Paul Cardona, prodott mir-rikorrent, xehed a fol 254 – 256, illi huwa inginier li ilu jippratika fil-marittimu ghal hafna snin, u kien gie mqabbad mis-socjeta tal-assikurazzjoni Pantaenius sabiex jikkonstata l-hsara li garbet L'Iliade wara li intlaqgħtet minn MV Elinor TH. Huwa ghamel *survey* u hareg rapport preliminari fis-26 ta' Ottubru 2006 (Dok JF5), li kien fih bizejjed dettal għall-assikurazzjoni u allura ma kienx hemm il-bzonn illi jaghmel iehor. Fit-18 ta' Dicembru 2006 huwa kien bagħat *email* lil Pantaenius sabiex jghidilhom illi x-xogħolijiet kienu tlestew u li kien hemm bzonn li jsir hlas immedjat għaliex sid L'Iliade ma kellux il-flus biex ihallas

ghalihom. Qal illi qatt ma kellhu xoghol iehor fuq L'Iliade. Mistoqsi kif ikkonstata l-hsarat, wiegeb illi ghamel dan permezz ta' *survey*.

Spjega li meta L'Iliade inltaghet mill-MV Elinor TH din giet maghfusa fuq naha minn MV Elinor TH u fuq naha ohra minn Ocean Lynx. Minhabba f'hekk, il-fili nqalghu wara li l-*yacht* kien diga mizbugh u dan barra li kien hemm diveri hsarat ohra jew ghax kien hemm kuntatt mal-MV Elinor jew ghax hakk b'certu sahha ma' Ocean Lynx.

Huwa talab kwotazzjoni minghand Bezzina, ezaminha u indika lil principal tieghu illi din kienet accettabli, tenut kont tat-tip ta' *yacht* u x-xoghol li kellhu jsir. It-tiswijiet bdew ftit wara l-incident. Meta sar is-*survey* kien hemm Victor Bezzina u Charles Busuttill minn naha ta' Bezzina, is-sid ta' L'Iliade u Paul Attard u Chris Micallef minn naha tal-Elinor TH.

In kontro-ezami qal li huwa ra il-bastiment l-ghada tal-incident, fejn it-tlett bastiment kienu ghadhom marbutin vicin ras il-*floating deck*. Qal li ma jiftakarx kif kien marbut L'Iliade ma' l-Ocean Lynx u ma jiftakar jekk kienx hemm *fenders*. Qal li f'din il-parti tal-port ma jidholx caqliq izda xorta wahda hi usanza li jintuzaw il-*fenders* fejn bastimenti jkunu marbuta flimkien. Qal li t-tiswija kellha ssir fil-bacir minhabba li kien hemm bzonn xoghol ta' zebgha. Qal ukoll li qabel l-incident, l-*finish* ta' L'Iliade kien ta' '*good quality yacht finish*' u li z-zebgha kienet ghada friska, ta' gimghat jew ftit xhur qabel. Qal li taht l-ilma ma sarux hsarat. Rigward hsarat fuq id-*deck* qal li kien hemm hsarat in-naha tal-poppa u ukoll fil-bardnell. Barra min hekk, fi zmien l-incident kien hemm *shipwrighrs* Polakki qieghdin jaghmlu *deck* tat-*teak* gdid fuq *marine plywood* li xxarrab bl-ilma bahar mill-*cooling water* tal-MV Elinor TH.

Pierre Balzan, prodott mir-rikorrent, xehed permezz ta' affidavit a fol 260 – 261 illi huwa direttur tal-kumpanija Melita Marine Limited li tiehu hsieb l-operat ta' L'Iliade. Huwa direttur ukoll tas-socjetajiet Melita Yacht Painters u Melita Powered Diesel illi jiehu hsieb ix-xoghol ta' zebgha u x-xoghol fil-magna ta' L'Iliade. Ftakar li meta meta L'Iliade kienet Malta ghal xi xogholijiet f'Settembru tal-2008, Frech kien qallu li wara li jitlestew ix-xogholijiet L'Iliade kellha xi *charters* ibbukjati.

Xhed illi waqt li L'Iliade kienet qiegħda Malta ghax-xogħolijiet qabel l-incident, l-ekwipagg ma kienux qegħdin abbord il-*yacht*, izda kienu joqgħodu f'appartament f'San Giljan u kienu jahdmu fuq il-*yacht* matul il-gurnata.

Ftit siegħat wara l-incident tal-15 ta' Settembru 2006, kien cempillu Frech biex jinformat dwar l-incident. L-ghada kien mar fuq il-post, u kien hemm ukoll Victor Bezzina, u Paul Cardona. Paul Cardona kien ezamina d-danni għall-kumpanija assikuratrici u hu u Bezzina kienu ezaminaw id-danni għalihom. Id-danni li ra b'għajnejh kienu fil-*bow port side, caping rail bow sprit, port side bow area, marginal boards*, fil-*bulwark* u grif varji fl-istess zoni, fejn kien hemm danni sa nofs il-*yacht*. Qal li mill-ewwel induna li t-tiswijiet kienu ser jieħdu certu zmien.

Dakinhar stess Cardona kien iddeskriva x-xogħolijiet ta' tiswija li kellhom isiru u kien idderiga lil Bezzina sabiex jikkordina magħhom fuq kif kellu jsir ix-xogħol. Qal li z-zebgha li ntuzat wara l-incident hija l-istess bħal dik li intuzat qabel, u cioe zebgha 'Awl Grip' li hija tip ta' specialised topcoat *yacht* application paint. Dawn ix-xogħolijiet ta' zebgha kellhom isiru barra mill-ilma, bħal ma jigri f'kull opra ta' bahar ohra, speċjalment meta din tkun tal-injam bħal L'Iliade.

Paul Attard xehed a fol 262 – 264 illi huwa sid il-bastiment Elinor TH li kien sorgot Bezzina Ship Repair Yard. Qal li ma jafx kemm kienu ilu hemm L'Iliad, imma forsi xi xaharejn jew tlieta. Qal li L'Iliad ma kellux *fenders* barra tnejn fuq star board side. Qal li marbut poppa l-art, biswit *pontoon*.

Huwa kien prezenti meta gara l-incident. Waqt li MV Elinor TH kienet qed timmanuvra kien hemm kemmxejn rih qawwi minn fuq il-port quarter. Għalhekk meta telaw l-*istern ropes*, hadu r-rih u strah mal-Ocean Lynx, u strah ma' L'Iliad. Wara dan il-kaptan ddrizza l-bastiment MV Elinor TH, qala minn ma L'Iliad u salpa. Fuq L'Iliad u fil-vicinanze ma kien hemm hadd, u għalhekk mar jinforma lil Victor Bezzina dwar dak li kien gara.

Qal li kien sar jaf li L'Iliad ma setgħatx titlaq ghax kellu xi kontijiet pendenti li kienu għadhom ma thallsux. Qal li huwa kien iltaqa mas-sid u l-ewwel darba kienu fteħmu li kien Lm3,000 spejjez, izda mbağħad ma fteħmux u għalhekk bdiet din il-kawza.

Huwa kien inkariga lil Vincent Muscat sabiex jispezzjona l-hsarat ta' L'Iliade u jhejji rapport (Dok PA2). Qal li huwa ma giex informat mill-kaptan ta' L'Iliade dwar ix-xogholijiet li kienu qed isiru fuqu, pero osserva illi tellawh fil-bacir, nadfulu l-qiegh, ghamlulu *cover* mieghu kollu, qaxxru z-zebgha u gabuh injam, qalftuh kollu z-zewg nahat minn quddiem sa wara, reggha nzebagh u wehel it-tmun. Zied li L'Iliade qatt ma kien moghti bil-*plastic* qabel l-incident. Ix-xoghol tal-injam sar minn certu Joseph Azzopardi li jista' jikkonferma li x-xoghol tal-injam li sar ma kellu xejn x'jaqsam mal-incident.

In kontro-ezami, a fol 293 – 294, ikkonferma illi l-incident sehh meta l-MV Elinor TH dahal gol-*yacht* L'Iliade waqt li kien qieghed isalpa, u li L'Iliade kien marbut. Gie muri r-ritratti mmarkati serje JF12 u kkonferma l-hsara I kienet tidher minn barra. Qal li meta l-MV Elinor startja l-bow *thruster* biex jitfa lejn *starboard* dan kellu malfunction u baqa' jitfa fuq *starboard* fejn imbaghad iz-zaqq tan-naha ta' *starboard* ta' Elinor laqtet il-*port bow* ta' L'Iliade.

Xehed illi dak iz-zmien MV Elinor TH, li kienet ittajjar il-bandiera ta' Bermuda, kienet proprjeta tas-socjeta Malta Shipping, li kienet kumpanija tieghu. Mistqosi jekk il-bastiment kienx fi klassi wiegeb li kien mal-American Columbus u kellha tliet certifikati, u cioe *Seaworthiness Certificate*, *Certificate of Registry* u *Cargo Ship Radio Certificate*, obbliga ruhhu li jipprezenta kopja taghhom. Qal li ma jiftakarx meta kien xtara l-bastiment. Mistqosi jekk il-klassi kienetx giet *withdrawn*, wiegeb fin-negattiv u rrisponda wkoll li l-klassi m'hijiex rikjesta ghal bastiment bhal ma hu l-MV Elinor TH.

Ma ftakarx lanqas ma min kien assikurat il-bastiment u obbliga ruhhu li jipprezenta kopja tal-polza tal-assikurazzjoni. Qal li l-assikurazzjoni ma kienx involviha biex ma jghollix il-premium u li ghalhekk anke l-garanzija kien hallas hu. Mistqosi ghalfejn kien qabblad lil Inginier Vincent Muscat biex jaghmel *survey*, qal li ma kienx hass il-bzonn izda dik hi l-prattika. Qal li ma saritx spezzjoni fil-prezenza ta' Guze Azzopardi. Fir-rigward l-allegazzjoni li x-xoghol kollu li ghamel Azzopardi ma kellux x'jaqsam mal-incident, ikkonferma dan, eccetto x-xoghol li kellu x'jaqsam mal-*cleat* u l-bow *sprite*. Mistqosi kif wasal ghal din il-konkluzjoni, qal li hu kien ikun fl-inhawi

fejn kienu qed isiru t-tiswijiet u kien gie informat minn Joseph Azzopardi stess. Qal li L'Iliade ma setghax kien lest biex isalpa ghaliex lanqas l-arblu ma kellu mwahhal.

Vincent Muscat, prodott mill-intimat, xehed a fol 285 – 286, illi huwa kien gie mqabblad minn sid l-MV Elinor TH, u cioe Paul Attard, sabiex jaghmel spezzjoni u rapport dwar habta bejn l-MV Elinor TH u L'Iliade. Din l-ispezzjoni ghamilha l-gurnata ta' wara li sehh l-incident. Qal li L-Iliad ma kellux *fenders* fuq in-naha tal-bahar, u li fuq in-naha *starboard* kellu l-impressjoni li ma kienx hemm *fenders* bizzejjed ghaliex deherlu li kien hemm wiehed fin-nofs biss. Qal li L'Iliad kienet moghtija totalment u kienu qed isiru xi xogholijiet estensivi fuqha. Waqt l-*inspection* tal-L'Iliade nnota li arblu ma kienx mwahhal. Qal li meta attenda, ma kienx hemm xogholijiet ghaddejn fuq L'Iliade, u tax-*shipyard* qalulu li dan kien biex itella nies izjed. Qal li d-*deck* kien qed jidbiddel pero ma kienx jaf f'liema stadju waslu u li z-zebgha kienet tajba u intact u kienet qisha giet applikata ricentement. Huwa ikkonferma l-hsarat ikkonstatati fir-rapport tieghu ezebit u mmarkat bhala Dok PA2.

In kontro-ezami, a fol 299 – 301, mistqosi b'referenza ghar rapport tieghu fejn jittellem dwar danni li setgha kien hemm qabel l-incident, jekk jaqbilx illi dawn id-danni kienu fl-istess zoni tal-incident u allura forsi din il-hsara kienet trangat u reghat harget minhabba l-incident, wiegeb illi jaqbel.

Rigward dak li qal fir-rapport tieghu li li kieku kien hemm izjed *fenders* x'aktarx id-danni ma kienux ikunu daqshekk sostanzjali, wiegeb illi ghalkemm huwa minnu li ma kienx hemm meta gara l-incident, din l-informazzjoni kien hada minghand niesu li kienu prezenti li jidhirlu kienu s-*shipwright* u n-nies tax-*shipyard* u l-kaptan ta' L'Iliade stess. Qabel illi nonostante li kien hemm il-*fenders* mal-*pontoon*, xorta wahda saret il-hsara minhabba l-pressjoni li kien hemm tal-Elinor TH. Qabel illi mill-hsara, jidher li MV Elinor TH inqalghat minn ma L'Iliade bil-*momentum* stess. Qal ukoll illi ma kienx hemm sinjali ta' tkaxkir.

Muscat sostna li l-istimi li nizzel f'dan ir-rapport kien gabhom minghand is-*shipyard* u minghand Mario Aquilina li kien ghamel xoghol ta' tiswija. Qal li din l-istima kienet tkopri biss id-danni elenkati fir-rapport tieghu u li din l-istima hija *provisional* ghaliex ma kienetx tiehu in konsiderazzjoni xi hsarat ohra li jista' jkun hemm jew xi *panelling*

li ma kienux qalghu. MA eskludix illi l-figura stimata minnu tista' tghola. Qal li l-involvement tieghu spicca wara li lesta r-rapport.

Joseph Azzopardi, prodott mill-intimat, xehed a fol 288 – 289 illi fl-2006 il-kumpanija tieghu kienet ghamlet xi xogholijiet fuq L'Iliade. Dawn il-hsarat kienu:

- hsarat *port side* parti mill-partiketta, u huma nehhew il-hsara u ghamluha gdida;
- *fil-bow sprite*, few saffew il-hsara u sewwewha;
- fuq in-naha tal-*port side*, kif ukoll ta' *star board* kien hemm hafna ftuq ta' kumenti u kumenti miftuhin. Huwa kien gibed l-attenzjoni ta' Paul Cardona illi din il-hsara ma kienetx saret bid-daqqa izda bic-caqlieq ta' injam gdid li kien inbidel ricentement.
- Ghamlu wkoll xi tiswijiet fuq *cleat* il-poppa.

Huwa wettaq t-tiswijiet tul hmistax jew tliet gimghat, bi tnejn min-nies bi hlas ta' Lm10 is-siegha. Mistqosi jekk kienx hemm iktar hsarat fuq l-*istatboard* side ta' L'Iliad qal li kien hemm xi grif. Mistoqsi f'liema stat kien L'Iliad qal li dan kien sarlu *major refit* ghaliex bidlulu l-injam kollu tax-shipside u anke d-*deck* u kien mizbugh bil-lest minn barra.

In kontro-ezami a fol 291 – 292, meta gie mistoqsi dwar il-kumpanija li semma, qal li din m'hijiex registrata bhala kumpanija, izda jahdem ghal rasu taht it-*trade name* G. Azzopardi Boatbuilders, u fiz-zmien ta' meta sar ix-xoghol fuq L'Iliade, hu kien il-principal. Qal li m'ghandux kwalifika professjonali per se pero ghandu hamsin sena esperjenza fix-xoghol tal-injam. Huwa kien gie imqabbad jaghmel x-xoghol minn Bezzina Ship Repair Yard. Sostna li l-ewwel darba li kien issejjah, kien hemm Paul Cardona fuq L'Iliade u L'Iliade kienet fuq il-*floating dock*. Ma kien hemm hadd iktar apparti l-Inginier Cardona. Meta tela abbord kien diga gie nkarigat mix-xoghol.

Rigward ix-xoghol li jidher fuq Dok JF7, qal li dan mhux kollu sar bl-incident, izda kien hemm xi caqlieq ta' injam gdid. Qal li ma kienx jiftakar kemm kien il-kont tieghu, izda l-kont kien jinkludi il-materjal kif ukoll il-mano d'opera.

Ikkonsidrat:

Il-kwistjoni li ghandha quddiemha din il-Qorti tirrigwarda allegat hsara li sehhet fil-15 ta' Settembru 2006 ghal habta tas-sitta ta' fil-ghaxija fuq il-*yacht* L'ILIADE wara li dan intalaqat mill-vapur M.V. ELINOR TH, meta dan tal-ahhar kien qed jimmanuvra min fuq l-irmigg tieghu fiz-zona ta' Bezzina Ship Repair Yard, il-Marsa, biex isalpa.

Il-*yacht* L'ILIADE li hu twil 20.75m hu mibni fl-1935, registrat taht bandiera Ingliza fil-port ta Cowes b'numru ufficjali 710074. Hu *yacht* ta' still klassiku li jintuza mis-sidien tieghu ghal-*charters*. Kien jintuza ukoll ghall-partecipazzjoni f'regattas li jigu organizzati ghall-*yachts* klassici.

Il-*yacht* kien gie Malta f'Dicembru 2005 biex isirulu xogholijiet ta'manutenzjoni u tiswijiet estensivi, liema xogholijiet kienu qed isiru ghand Bezzina Ship Repair Yard (BSRY), il-Marsa u li skond il-kaptan tieghu Jeroen Frech, kellhom jitkomplew ghal nofs Ottubru 2006. Ghalkemm il-*yacht* kien qed isewwi ghand BSRY, mix-xhieda ma jirrizultax li kien hemm xi kuntratt formali bejn BSRY u s-sidien tal-L'ILIADE li jkopri dawn it-tiswijiet tant li s-sidiejn tal-*yacht* setghu jghamlu uzu dirett min "*subcontractors*", kif fil-fatt ghamlu ghal diversi xogholijiet.

Fil-gurnata tal-incident cioe' fil-15 ta' Settembru 2006, l-L'ILIADE kien marbut poppa l-art fejn kellu cimi mil-pruwa ghal fuq бага, erba cimi ghal fuq il-barkun biswit fuq in-naha ta' *starboard* tieghu, u kif ukoll xi cimi ukoll mill-poppa ghall-art. Skond ix-xhieda tal-Kaptan Jeroen Frech rrizulta li l-*yacht* kellu erba *fenders* fuq in-naha ta' *starboard* bejnu u l-barkun, liema stqarrija giet michuda mid-difiza. L'ILIADE ma kellu l-ebda *fender* fuq in-naha tal-bahar, cioe fuq in-naha ta' port tieghu.

Xi distanza fuq in-naha ta' port tal-L'ILIADE, kien hemm marbut ukoll il vapur MV ELINOR TH b'ankra wahda il-pruwa u poppa l-art. Kien hemm ukoll il-lanca OCEAN LYNX (tul circa 12m) marbuta *alongside* mal-moll bejn il-poppa tal-L'ILIADE u il-poppa tal-ELINOR TH.

L-ELINOR TH hu vapur zghir (tul 47.96m, Gross Tonnage 959) registrat il-Bermuda li kien propjeta tal-kumpanija Malta Shipping Limited liema kumpanija hija 100% propjeta ta Paul Attard. Dan jirrizulta mix-xhieda ta' Paul Attard fejn qal li l-vapur kien tieghu stess. Dan qed jighad peress li skond id-dokument tar-registrazzjoni tal-ELINOR TH ipprezentat fil-process, jirrizulta li dan il-bastiment kien ghadhom jidhru bhala sidien l'International Marine Services Co. Ltd., ta' IMSCO House, Southtown Road, Great Yarmouth, Renju Unit. Jista' jkun li l-kopja tar-registru pprezentata fil-process minn Jeroen Frech (kaptan tal-L'ILIADE) mhix aggornata, jew li ufficjalment, it-*transfer* kien ghadu ma sarx. Il-fatt jibqa li ghalkemm forsi d-dokumenti ma kienux aggornati, **Paul Attard fix-xhieda tieghu stqarr li l-vapur ELINOR TH kien tieghu.**

Skond ic-certifikat tar-registru l-ELINOR TH, hu deskritt bhala "Mothership for Submersibles" li ghandu Gross Tonnage ta' 959, hu twil 47.96m, **fejn b'dawn il-parametri jaqa taht il-konvenzjonijiet tas-SOLAS, tal-LOADLINE kif ukoll tal-MARPOL.**

Dok JF3 (IACS *monthly report of the vessels Class which has been withdrawn*) bid-data tal-31 ta' Dicembru 2005, prezentat mill-attur, juri li l-ELINOR TH kien bi stat "**Class Withdrawn**", jigifieri **minghajr klassi**, ghalkemm dan gie michud mis-sid Paul Attard, fejn, fix-xhieda tieghu stqarr li l-bastiment tieghu kien fi klassi mal-American Columbus, ibbazata l-Grecja, izda ma gie pprezentat l-ebda dokument jew certifikat bi prova ta'dan. Stharrig fuq il-*website* ta' American Columbus juri li din mhix *Classification Society* per se, izda kumpanija, jew "*Survey Bureau*" kif imsejha fl'industrija marrittima, fejn barra xoghol ta' konsulenti, jghamlu xoghol ukoll ta' "*condition surveys*" ghan-nom tal-assikurtazzjonijiet. "*Condition surveys*". Ghalhekk bl-ebda mod ma jista jitqies bhala *Classification Society*.

Barra minn hekk, mix-xhieda **ma jirrizulta l-ebda dokument li juri li l-ELINOR TH kellu c-certifikati mehtiega taht is-SOLAS cioe l-Cargo Ship Safety Construction Certificate, il-Cargo Ship Safety Equipment**

Certificate u l-Cargo Radio certificate, ic-certifikat tal-Loadline, u c-certifikat tal-MARPOL. Dawn ic-certifikati normalment johorguom il-klassi ghan-nom tal-istat

li tieghu il-bastiment itajjar il-bandiera, **haga li l-American Columbus ma' setghetx taghmel** ghax mir-ricerka jirrizulta li din m'ghandiex awtorizzazzjoni li tghamel dan mil-bandiera ta' Bermuda. Bastiment li ghandu deskrizzjoni ta' "*Mothership for Submersibles*" **mhux ezentat** milli jigi spezzjonat u certifikat skond il-provvedimenti ta' dawn il-Konvenzjonijiet imsemmija biex ikun jista jsalpa u jopera. Ghalhekk mix-xhieda **jirrizulta li l-bastiment ELINOR TH ma kellux c-certifikati mehtiega biex isalpa.**

Ghalkemm sid l-ELINOR TH, Paul Attard, stqarr fix-xhieda tieghu, li l-bastiment kellu c-certifikati necessarji, u li ukoll kien obliga ruhu li jipprezenta dawn id-dokumenti, **dawn id-dokumenti ma ipprezentahom qatt.**

Qabel sehh l-incident, il-vapur ELINOR TH kien marbut il-Marsa fuq irmigg mikri minghand Bezzina Ship Repair Yard, fejn twettqu tiswijiet u sari l-manutenzjoni ghal perjodu t'aktar minn sena. Il-vapur lesta biex isalpa tard wara nofs in-nhar, fil-15 ta' Settembru 2006. Skond ix-xhieda ta' Paul Attard, li dak il-hin kien fuq il-moll jara l-vapur sejjer, (ghal habta tas-sitta ta' fil-ghaxija), il-vapur beda il-manuvra biex isalpa. L-ELINOR TH kien sorgut fuq ankra wahda il-pruwa u zewg *stern ropes*, wiehed twil u iehor fil-qasir kull naha tal-poppa.

Skond Paul Attard, hekk kif l-ELINOR TH beda il-manuvra u telqu c-cimi t-twal tal-poppa, hadu ir-rih u l-ELINOR TH strah ma' l'OCEAN LYNX u mal-L'ILIADE. Skond is-Sur Attard dak il-hin, ir-rih kien xi ftit qawwi. Waqt il-kontro ezami izda Attard xehed **ukoll li l-vapur kellu hsara fil-bow thruster** meta dan baqa jaqdef lejn *starboard* u **kompla jimbotta l-vapur ghal fuq l-L'ILIADE**, ghalkemm din tal-fuzjonalment hazin tal-bow *thruster* ma semmihiex waqt ix-xhieda tieghu.

L-ELINOR TH, peress li kien relattivament imdaqqs meta serrah, ghafas il-yacht L'ILIADE ghal fuq il-barkun, fejn rizultat ta' dan, ic-cima tal-pruwa tal-L'ILIADE inqatghu u baqa jghafas fuqu sakemm il-yacht imbaghad serrah mal-barkun tal-hadid li kien fuq l-istaboard tieghu (tal-yacht). Waqt li sehhet din il-manuvra minhabba il-piz tal-vapur iserrah mal-yacht, il-*fairlead* tac-cimi, l-poppa ta' L'ILIADE tqactet minn postha u c-cimi sfaw merhija l-poppa ukoll, fejn rizultat ta' dan, il-poppa tal-

L'ILIADE serrhet ukoll mal-*yacht* OCEAN LYNX. Sussegwentement l-ELINOR TH irnexxielu jinjala minn mal-L'ILIADE u salpa.

Attard kompli jixhed li dak il-hin tal-incident, cioe' l-Gimgha tard wara nofs in-nhar, kemm fuq il-*yacht* L'ILIADE kif ukoll got-tarzna ta' Bezzina, ma kien hemmhadd. Hu cempel lil Victor Bezzina, sid il-Bezzina Ship Repair Yard, fejn infurmah bl-incident li kien jinvolvi zewg bastiment, cioe' L'ILIADE u L'OCEAN LYNX li kienu qed isewwu ghandu. Attard telgha ukoll abbord il-*yacht* L'ILIADE biex jara xi hsara kien garrab il-*yacht* .

Aktar tard dak in-nhar stess il-Kaptan tal-*yacht* L'ILIADE Jeroen Frech ukoll mar abbord fejn ra l-hsara u informa l-assikurazzjoni tieghu b'dan. Dawn imbaghad qabbdum lis-*surveyor* l-Inginier Paul Cardona ghan-nom taghhom, biex ihejji rapport tal-hsara li garrab il-*yacht*. Frech innota li d-dverta fuq in-naha ta' port kienet mxarrba bl'ilma, innota li c-cima tal-pruwa kienet maqtuha u regghet giet marbuta temporanjament, ra hsara fuq il-*bow sprite*, il-capping rail fuq in-naha ta' port, hsara fuq il-*fairlead* tal-poppa kif ukoll hsara fuq zaqq il-*yacht* in-naha ta' *starboard* u xi grif fuq maz-zaqq in-naha ta' port.

Il-perizja tal-inginier Cardona saret l-ghada 16 ta' Settembru 2006 fejn kienu prezenti l-kaptan Jeroen Frech u s-sur Paul Attard, sid l-ELINOR TH, fejn gew elenkati il-hsarat kif jidhru fir-rapport ta' Cardona, esebit bhala Doc JF6.

Kienet saret ukoll perizja mis-*surveyor* Vincent Muscat fit-23 ta' Settembru 2006 wara li dan gie inkarigat min Paul Attard, sid l-ELINOR TH fejn gew elenkati hsarat kif mnizzla fir-rapport esebit bhala Doc VM1, bid-differenza li dan ir-rapport elenka xi ftit fil-kumenti li inghad li dawn kienu esistenti qabel l-incident u jighad li huma rizultat ta' caqliq minn injam tal-gheluq gdid li sar kemm il-*yacht* kien ilu jissewwa ghand Bezzina, liema xoghol skond ix-*shipwright* Joseph Azzopardi kien sar min haddiema barranin li ngabu mis-sidien tal-L'ILIADE.

Ix-xoghlijiet ta' tiswija li ghalihom originarjament gie Malta il-*yacht* L'ILIADE kellhom jitlestew sa nofs Ottubru 2006 izda minhabba tiswijiet tal-hsarat li garrab

kagun ta' dan l-incident il-*yacht* lesta mix-xogholijiet fl-20 ta' Dicembru 2006, jigifieri ittardja b'xaharejn.

It-tiswijiet attwali ghal hsarat kagunati f'dan l-incident hadu mill-11 ta' Novembru sal-20 ta' Dicembru 2006 cioe'40 jum.

Il-Perit Tekniku il-Kaptan Mario Grech kkonkluda li meta sehh l-incident, il-*yacht* L'ILIADE kien qed marbut ghand Bezzina Ship Repair Yard ghaddej minn tiswijiet. Kien il-Gimgha fil-ghaxija u kemm fuq il-*yacht* kif ukoll fil-Yard ma kien hemm hadd, haga kwazi normalighal dak il-hin tal-gimgha. Mix-xhieda ma jirrizultax li kien hemm xi nuqqasijiet kif kien marbut l-L'ILIADE u li kien marbut b'mod normali u skond il-prattika marittima ghal-post u ghas-sitwazzjoni li kien fiha.

L-incident sehh meta il-vapur ELINOR TH kien qed jinqala minn mal-moll ghal-habta tas-6pm biex isalpa, fejn jew bir-rih jew bil-forza tal-*bow thruster*, jew bil-forza taghhom it-tnejn, il-vapur spicca waqa fuq il-*yacht* L'ILIADE b'certu forza fejn qataghlu ic-cima tal-pruwa u tal-poppa u tefghu fuq il-barkun u ghal fuq il-lanca OCEAN LYNX marbuta fil-vicin. **Ghalhekk it tort tal-incident hu kollu tal-vapur ELINOR TH u dan ma giex innegat minn Paul Attard li hu sid tal-vapur stess.**

Ghar-rigward tad-danni diretti kagun tal-incident, l-Espert Kaptan Grech ghamel referenza ghad-danni mitluba mill-attur li jinsabu fl-Affidavit tieghu (Vide fol. 88 sa 99).

It-tiswijiet tal-hsarat li garrab il-*yacht* kagun tal-incident kienu strutturali u xoghol ta' zebgha, liema xoghol kien jinvolvi li l-*yacht* jidhol il-bacir speċjalment minhabba ix-xoghol taz-zebgha.

Rigward ix-xoghol ta' tiswija strutturali, jigifieri dak tal-*bow sprite*, tal-*fairlead* u l-betta, tal-partiketta (bulwark), dak ta' maz-zokk il-pruwa, kif ukoll qsim fil-majjieri, kien hemm qbil bejn il-partijiet li dawn kienu rizultat tal-incident.

Fuq xoghol ta' zebgha pero, ma kienx hemm qbil, peress li l-intimat allega li kien hemm xi ftiq ta' kumentu ma zaqq il-*yacht* li ma kienux rizultat tal-incident izda kienu

hemm qabel u kienu rizultat ta' xoghol tal-injam gdid fl-gheluq, li sar ftit taz-zmien qabel bhala parti mit-tiswijiet li kien ghaddej bihom il-*yacht*. **Hawnhekk wiehed irid iqis li fuq *yacht* iz-zebgha ma titraqqax bhal ma jsir fuq bastiment merkantili fejn fuq tal-ahhar iz-zebgha tinghataq principarjament biex tnaqqas il-korruzjoni.** L-aspett estetiku li hu importanti hafna speċjalment fuq *yacht* tat-tip bhal L'ILIADE li kien jopera u jinkera f'suq ta klassi lussuza u gholja fejn l-aspettattivi tal-klijenti huma gholjin hafna.

Ghaldaqstant f'dan ir-rigward, fix-xoghol ta' zebgha, l-industrija tal-*yachts* speċjalment klassici jew dawk tal-categorija *super yachts* jitlob hafna reqqa u dak li fl-industrija huwa msejjah bhala "*yacht finish*".

Ghalhekk f'dan il-kaz, barra it-tiswija fuq l-injam rizultat tal-hsara li garrab, ix-xoghol ta' tiswija jitlob ukoll li zaqq il-*yacht* tigi xkatlata u terga tinzebagh kollha sabiex ikollu "*finish*" ta' zebgha ta livell gholi kif mistenni.

Ix-xogholijiet ta' tiswija u zebgha fil-bacir damu ghaddejjin 40 gurnata. Ghalhekk skond r-rakkomandazzjoni tal-manifattur taz-zebgha ta' taht l-ilma peress li l-*yacht* dam hafna barra mill-ilma izjed mill-massimu stipulat ghal din iz-zebgha peress li din titef mill-effett "*antifouling*" taghha, l-*yacht* kellu jerga jinghata passata zebgha ohra ta' taht l-ilma (*antifouling*). Il-Perit Tekniku il-Kaptan Mario Grech kien tal-fehma li dan kellu jsir u ghalhekk l-ispejjes ta' passata zebgha *antifouling* li ammontaw ghal Lm425(€990), ghandhom jigu inkluza mal-ispejjez kagun ta'dan l-incident.

Rigward it-talba ghal kumpens dwar allegati hsarat interni fis-*saloon* (Dok JF pagna 7 paragrafu 3(Spoll numerata94), dawn ma jirrizultax mix-xhieda li kienu kagun tal-incident u fil-fatt ma jidhrux fir-rapporti kemm tal-Ing Paul Cardona, dak ta' Vincent Muscat kif ukoll f'korrispondenza skambjata bejn L'ILIADE u Bezzina Repair Yard **ghalhekk ma jitqiesux li saru kagun tal-incident.**

Ghalhekk il-kont ta' Bezzina Ship Repair Yard datat 14 ta' Dicembru 2006 hu meqjus kollu ghal xogholijiet li ghandom x'jaqsmu mat-tiswija tal-hsara ikkagunata f'dan l-incident, hliet ghal aggstament dovut ghal hlas ta hsara numerata (16) fil-kont li

Rik. Nru. : 692/2007 JPG

tammonta ghal LM469.37 (€1093) dwar hsara kagunata fuq mill-*yacht* L'ILIADE fuq il-*yacht* OCEAN LYNX meta dan strah mieghu, **u li din, il-hsarat mix-xhieda, jirrizulta li thallsu direttamentmin Paul Attard lill-Bezzina Ship Repair Yard.**

Ghalhekk l-ispejjez relatati direttament ma tiswijiet ta' hsara ikkagunata f'dan l-incidentent huma dawn li gejgin:

Kont Bezzina Repair Yard	Lm 18,367.00 (€42,784)
Zebgha <i>antifouling</i>	Lm 425.00 (€ 990)
Dawl u ilma fil-yard	Lm 73.00 (€ 170)
TOTAL	Lm 18.865.00 (€43,944)

DANNI OHRA

Saret talba mill-attur ghal danni ohra li allegatament huma rizultat ta' dan l-incident. Fost dawn hemm it-talba numru 4 f'Dok JF (Spoll numerata 94) cioe' dawk relatati mal-allogjar tal-ekwipagg l-art, tul iz-zmien izjed li kellu jghamel Malta biex isewwi l-hsarat li garrab f'dan l'incident. Barra mill-kera tal-post, qed imbaghad isiru talbiet ghal ikel, kiri ta' zewg karozzi, pagi u ghoti ta' per diem allowance lill-ekwipagg, kif ukoll spejjez ta' titjiriet tal-ekwipagg biex imorru ghal btala id-dar.

Mill-aspett tekniku ghandu jinghad li hu minnu li minhabba in-natura tat-tiswijiet fuq il-hsara li garrab il-*yacht*, l-ekwipagg ma setghax joqghod abbord u ghalhekk kellu jigi allogjat l-art. Izda l-Perit Tekniku dehrlu li dwar talbiet bhal ta' ikel, hlas ta' pagi u *allowances* ohra dawn xorta wahda riedu isiru. Il-Perit Tekniku di piu' kellu dubbju dwar id-dritt ghal spejjez relatati ma kiri ta' karozzi, u dehrlu li l-argumenti dwar dawn kienu ta' natura legali u kellhom jigu decizi minn din l-Qorti.

Wahda mill-materji li kellha tigi analizzata f'dan ir-rigward, hi x'kien il-kagun tad-dewmien attwali tat-tiswijiet rizultat tal-incident. Skond ix-xhieda ta' Victor Bezzina, ma kienx hemm data fissa biex jitlestew ix-xogholijiet originali li ghalihom L'ILIADE gie Malta biex isewwi. Pero skond il-Kaptan tal-*yacht* Jeroen Frech, qabel sehh l-incident, **kien qed jistenna li jlesti mit-tiswijiet ghal nofs Ottubru 2006.** Rizultat tal-incident u t-tiswijiet addizzjonali tal-hsarat sofferti, il-*yacht* lesta mit-tiswijiet u

halla Bezzina Ship Repair Yard **fl-20 ta' Dicembru 2006, cioe' xharejn wara**. Id-dewmien kien ghalhekk ta' xaherejn mhux tlett xhur kif qed jallega l-attur. Min dawn ix-xaharejn, it-tiswijiet attwali fuq il-hsarat relatati ma dan l-incident **damu sejrjn ghal 40 jum (10 ta' Novembru sal-20 ta' Dicembru)**.

Hekk imbaghad l-attur qed jallega li d-dewmien kien ta'tlett xhur kien dovut peress li l-*yacht* wasal Toulon fi Franza fis-26 ta' Jannar 2007 u mhux **ghall-ahhar t'Ottubru jew bidu ta' Novembru 2006**, Perit Tekniku dehrlu li mix-xhieda jirrizulta li xejn ma zamm il-*yacht* milli jsalpa dirett lejn Toulon fl-20 ta' Dicembru 2006, bil-magna biss, kif kien pjanat qabel u kif fil-fatt sar f'Jannar wara li lesta t-tiswijiet ghand Bezzina Ship Repair Yard fejn **il-*yacht* ghamel xahar Malta wara li spicca mit-tiswijiet**, u ghalhekk dan ix-xhar dewmien zejzed, hu dovut ghall-operat tad-dirigenti tal-*yacht* u mhux kagun tal-incident mal-ELINOR TH.

Wiehed irid iqis ukoll, li l-kwotazzjoni ghat-tiswija li Bezzina Repair Yard ghalkemm ghaddiet ghand L'ILIADE fis-27 ta' Settembru, **giet accettata biss fit-18 t'Ottubru 2006, tlett gimghat wara**, meta l-ewwel data li l-bacir kien dispost li jiehu lil L'ILIADE kienet **fl'10 ta' Novembru**. Dan qed jinghad peress li l-kaptan Jeroen Frech emfasizza hafna fuq it-telf ta' kiri sofrut minhabba d-dewmien. Il-Perit Tekniku sostna li minkejja li l-kaptan kien pressat ghal-hin, mill-provi prodotti ma jirrizulta li l-kaptan pprova jsewwi l-hsarat f'Yards ohra biex forsi ilesti qabel, haga li seta ghamel. In fatti, ma gie prezentat l-ebda kuntratt li t-tiswijiet kollha kellhom isiru esklusivament ghand Bezzina Ship Repair Yard, partikularment dawk it-tiswijiet addizzjonali kagun ta'dan l'incident.

Il-fatti huma li ghalkemm il-*yacht* kien qed isewwi ghand Bezzina Ship Repair Yard skond Victor Bezzina stess, l-arrangement kien li ix-xogholijiet kienu responsabbilta tal-*yacht* u l-Yard kellha biss tipprovdi il-facilitajiet, kif fil-fatt sar u fejn mix-xhieda jirrizulta li diversi xogholijiet saru min sub-contractors tal-*yacht* .

Rizultat tad-dewmien tal-*yacht* f'Malta hemm talba ukoll (Spoll pagna numerata 96) ghal vjagg li ghamel il-kaptan tal-*yacht* lejn Franza in konnessjoni mat-tkomplija tat-tiswijiet fuq l-arblu fi Franza wara li jkun spicca it-tiswijiet tieghu Malta. Irid jinghad li skond Jeroen Frech, l-pjan originali dejjem kien, li l-arblu jitwahal Franza wara li

l-yacht ikompli t-tiswijiet tieghu Malta, ghalhekk il-Perit Tekniku ma setghax jifhem kif kienet qed issir talba ghall-ispejjex tat-trip tal-kaptan ghal Franza, izda halla din il-materja legali f'idejn il-Qorti.

Saret talba ukoll (Doc JF -Spoll pagna 97)ghal €1070.10 ghal danni relatati ma hazna tal-arblu fi Franza kif ukoll ghall-ormegg tal-*yacht* f'Toulon. Dwar il-hazna tal-arblu, l-Espert Tekniku dehrlu li kienet ragjonevoli izda hass li l-ammont kellu **jigi aggestat ghal dak il-perjodu ta' dewmien minhabba il-hsarat kagunati bl-incident li ma kellux jaqbez ix-xaharejn.** Dwar l-ormegg, wiehed ried iqis li anke meta jispicca tiswijiet il-*yacht* ma kienx ser jitlaq mill-port u joqghod hemm barra fuq l-ankra, izda kellu jibqa gewwa xi port, fejn id-drittijet tal-port u l-ormegg xorta wahda riedu jigu mhallsa. Dawn id-drittijet huma ukoll suggetti ghal varjazzjonijiet stagionali kif isir fi kwalunkwe port. Fic-cirkustanzi tad-dewmien attwali kif spjegati fil-paragrafi (34) u (35) tar-relazzjoni tieghu l-Perit Tekniku dehrlu li din il-materja kellha tigi deciza mill-Qorti.

Dwar it-talba ghal danni allegatament soffruti fuq it-tlestija ta' xoghol ta' kisi tad-dverta li kien ghaddej (Vide Doc JF) u li kellu temporanjament jieqaf sabiex id-dverta tinxef, dawn id-danni jikkonsistu fi hlasijiet tal-ekwipagg biex ilahalhu d-dverta bl-ilma helu (3 x 2 =6 manhours). Il-Perit Tekniku kien tal-fehma li kienet ragjonevoli, u hemm ukoll talba ghal 10 ijiem dewmien addizzjonali sakemm id-dverta nixfet bizzejjed biex ikun jista' jitkompla x-xoghol ta' kisi. Il-Perit Tekniku kien tal-fehma li l-argumenti f'dan ir-rigward kienu izjed legali milli teknici peress li t-tlestija tal-kisi tad-dverta saret fit-“time window”ta'xogholijiet ohra cioe't-tiswija tal-hsara kagunata fl-incident. Ghalhekk il-Perit Tekniku halla din il-materja ghad-decizjoni tal-Qorti.

Saret talba ukoll ta'bejn €36,968 u €61,643 (Spoll Doc JF pagna 98-99 ghal telf finanzjarju ta' ntrojtu li allegatament soffrew is-sidien tal-L'ILIADE kagun tal-incident.Sinjifikanti hu li l-attur qed jibbaza din it-talba fuq sena hekk imsejha tajba, ta' 100 jum charter, generalment relatati mal-istagun saffi. Fatturi teknici huma li ghalkemm inghad mill-attur li l-*yacht* fl-istagun tax-xitwa jista' jintuza fil-Bahar l-Ahmar jew fil-Karibew, **ma jirrizultax li kien il-kaz fix-xitwa 2005/2006 u 2006/2007 peress li kienu ippjanati tiswijiet estensivifuq il-*yacht* ,li fil-fatt saru.**

Ghalhekk mix-xhieda jirrizulta, li ndipendenment mill-incident, **l-ewwel stagun ta' xoghol ghall-L'ILIADE** wara li jispicca jsewwi ghand Bezzina Ship Repair Yard **dejjem kellu jkun dak tar-rebbiegha/sajf 2007 Ewropew**. Fil-fatt fis-6 t'Ottubru 2006, cioe' anke qabel accetta l-offerta ta' tiswija ta' Bezzina Ship Repair Yard (fit-18 t'Ottubru 2006) jirrizulta mid-dokumenti esebiti li l-attur iffirma ftehim ghal Charter min Cannes **ghas-16 t'April 2007** (Dok JF37 Spoll panga 158). Mix-xhieda u dokumenti esebiti jirrizulta li din kienet l-ewwel kirja tal-istagun. Barra min hekk il-Perit Tekniku hass li bejn id-data tal-incident cioe' mill-15 ta' Settembru 2006 salbidu tal-istagun Ewropew fir-rebbiegha 2007, kien hemm tul ta' zmien bizzejjed biex l-yacht jitlest min kollox inkluz tiwija tal-hsarat imgarrba,u li jkun jista jilqa l-ewwel klijenti tieghu.L-Espert Tekniku pero halla din il-materja ghad-decizjoni ta' din il-Qorti.

Ikkonsidrat:

Fir-rigward l-ewwel eccezzjoni tal-intimat noe, l-Qorti rat id-digriet ta' din il-Qorti tas-6 ta' Dicembru moghti fl-atti tar-rikors numru 880/06LFS, u r-ricerka esposta f'dan id-digriet, u cioe:

“Illi l-Qorti tal-Kummerc [Imh. W. Harding] fil-kawza flismijiet Joseph Bugeja vs Joseph Bartolo et fl-10 ta' Jannar 1950 qalet hekk:

Illi ma hemmx dubju illi skond ic-certifikat u l-Bill of Sale, ezebit fol.68 u 69 ta' l-inkartament, u l-“owner” registrat kien il-konvenut Bartolo, u issa l-“owner” registrat hu l-kjamant in kawza Spiridone Mizzi. Ebda prova ohra ma hija attendibili biex wiehed jara min hu r-“registred owner”. Dan kien hekk minn dejjem; u meta fil-Qrati Inglizi gie espress xi dubju, Lord Stowell, fil-kaz citat mill-Abbott (Treatise of the Law relating to Merchant Ships and Seamen, p.2), qal enfatikament:- “According to the ideas which I have always entertained on this question, a bill of sale is the proper title to which the maritime

courts of all countries would look. It is the universal instrument of transfers on the ships in the usage of all maritime countries, and in no degree a peculiar title – deed of conveyance known to the Law of England. It is what the maritime law expects, what the Court of Admiralty would in its ordinary practice require, and what the legislature of the country has now made absolutely necessary with regard to British subjects by the regulations of the Statute Law”;

F’dan l-istadju l-Qorti sejra tikkwota mit-tezi ta’ Dr. Veronica Naudi – Ship Registration Systems and the Challenges facing Maltese Law [1977] u specifikament pagna 11 fejn insibu: British ship registration is only prima facie evidence of the title and nationality. In the Bineta case (1966), 17X was the registered owner of a yacht which he sold to Y. Y was registered as owner but X kept possession of the yacht until he was paid. Y did not pay, so X sold it to Z (according to law). Y objected to Z’s registration. The court held that Z entitled to register as owner, since he had good title¹⁸. This case shoes how registration is only prima facie evidence of title and not declaratory of title, unlike land registration which is evidence of the title and not capable of rebuttal, since it was Z who was declared to have good title as he had a valid bill of sale. In this respect, the same can be said of ship registration in Maltese and Liberian law for example. In Maltese law, registration does not confer title to vessel but it is only indicative of title. In fact, vessels are originally registered on the basis of a declaration of ownership executed by the owner or his authorised representative. In view of this, in the case of vessel purchases, final instructions to proceed with the registration process should only be given to the buyer’s local representative as soon as title to the vessel has passed to the new owners, usually following the execution and delivery of a bill of sale.”

Fid-dawl ta' din ir-ricerka il-Qorti tqis illi m'hemm l-ebda raguni sabiex tasal ghal konkluzjoni differenti rigward il-prova tal-interess tar-rikorrent illi jressaq din l-azzjoni. Galadarba ghandu l-*Bill of Sale*, huwa gab prova sufficjenti biex jirradika l-interess tieghu f'dan il-proceduri.

Ghalhekk, l-eccezzjoni preliminari tal-intimat noe qed tigi michuda.

Ikkonsidrat:

It-talba ghall-penali taht l-Artikolu 836(8) hija sanzjoni fakoltativa imholliha fid-diskrezzjoni tal-istess Qorti wara li jintwera ghas-sodisfazzjoni taghha, li sehhet wahda mic-cirkostanzi mahsuba mill-ligi ghall-impozizzjoni tal-istess sanzjoni, u cioe' is-subincizi (a) sa (d), tal-Artikolu 836(8) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta.¹ L-Artikolu 836(8) tal-Kapitolu 12 huwa ta' ordni pubblika bl-iskop li jigi assikurat is-serjeta tal-process gudizzjarju u sabiex l-istitut ta' mandati kawtelatorji ma jigix uzat abbusivament.²

Ghalhekk il-Qorti tkun tenuta li timponi dawn il-penali biss fejn jirrizultaw l-estremi indikati mill-ligi, u cioe:

(a) jekk ir-rikorrent, minghajr raguni valida, ma jaghmilx il-kawza dwar it-talba fiż-żmien stabbilit bil-ligi;

(b) jekk, fit-talba tal-konvenut ghat-tnehhija tal-att kawtelatorju, l-attur jonqos milli jiggustifika li l-att kawtelatorju kellu jinhareg jew illi fi żmien hmistax-il jum qabel ma jkun sar ir-rikors ghall-hrug tal-att kawtelatorju, huwa jkun b'xi mod talab lill-konvenut li jhallas id-dejn, jew, jekk id-dejn ma jkunx wiehed likwidu, sabiex jipprovdi sigurtà biżżejjed: Izda d-disposizzjonijiet ta' dan

¹**Av. Ann Fenech noe vs Il-Bastiment MY Whispering Angel**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 5 ta' Gunju 2015.

²**Joseph Tabone vs Capece Construction Limited**, Prim'Awla tal-Qorti Civili, deciza 14 ta' Awissu 2013; **Carmel Farrugia et vs Charmaine Farrugia noe et**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 2 ta' Awissu 2012; **Cole Foods Limited vs Euro Imports Limited**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 13 ta' Marzu 2003; **Joseph Rapa vs Raymond Sammut**, Qorti tal-Appell Civili, deciza 13 ta' Marzu 2001.

il-paragrafu ma ghandhomx japplikaw meta jintwera li kien hemm raġunijiet ta' urġenza għall-ħruġ tal-mandat;
(ċ) jekk iċ-ċirkostanzi tad-debitur kienu tali li ma jagħtux lok għal xi dubju raġonevoli dwar il-likwidità tiegħu u dwar il-kapacità finanzjarja tiegħu li jhallas it-talbiet tar-rikorrent, u din il-qagħda tad-debitur kienet magħrufa sew;
(d) jekk it-talba tar-rikorrent tkun wahda li ssir b'malizzja, tkun frivola jew vessatorja.

Għalkemm ir-rikorrent ma jispecificax taht liema subinciz qiegħed jibbaza t-talba tiegħu, mix-xhieda tiegħu jidher illi t-talba hija bbazata fuq is-subinciz (d).

Kif gie ritenut ripetutament minn dawn il-Qrati, minn jagixxi biex jissalvagwardja d-drittijiet tiegħu ma jistgħax jigi punit talli għamel dan, anki f'kaz fejn l-azzjoni tiegħu ma jkollhiex ezitu favorevoli.³

Inoltre, l-buona fede hija prezunta u l-hazen irid jigi provat.⁴ Għalhekk min jissoleva l-malizzja u l-frivolita jehtieg illi jipprovaom.⁵

Originarjament il-mandat mahrug mill-intimat noe kien fis-somma ta' Lm40,000 (ekwivalenti għal €93,023.25), liema somma giet imbagħad ridotta għas-somma ta' Lm25,000 (€58,139.53) permezz tad-digriet ta' din il-Qorti datat 6 ta' Novembru 2006. Din il-Qorti tqis illi l-intimat noe kellu raġuni valida sabiex jitlob il-ħrug tal-mandat in kwistjoni. Dan għaliex Attard mhux biss kien jikkontendi li għandu jhallas somma li lanqas biss kienet tkopri id-danni diretti sofferti mill-bastiment L'Iliade, izda aghar minn hekk naqas milli jgib prova tal-proprjeta tiegħu fuq il-bastiment MV Elinor TH. Barra minn hekk, minn ricerka li saret mill-kumpanija tal-assikurazzjoni ta' Ilias Limited, ma rrizultax illi l-bastiment kien debitament registrat u li l-kumpanija

³**Dolores sive Doreen Vella vs Peter Paul Vella noe et**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 25 ta' Gunju 2014; **Emanuel Gauci noe et vs Michelina Bugeja et**, Qorti tal-Magistrati, deciza 6 ta' Meju 2014; **Joseph sive Joe u Mary konjugi Parnis vs Joan sive Jane Pace**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 28 ta' Settembru 2001.

⁴**Av. Ann Fenech noe vs Il-Bastiment MY Whispering Angel**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 5 ta' Gunju 2015.

⁵**Dolores sive Doreen Vella vs Peter Paul Vella noe et**, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 25 ta' Gunju 2014.

msemmija minn Attard, allegatament irregistrata f'Cipru, kienet topera jew tezisti. Ghalkemm fl-affidavit tieghu jikkontendi illi huwa kien ghadha d-dokumentazzjoni kollha rigward il-bastiment MV Elinor TH, il-Qorti tqis illi din l-affermazzjoni f'it li xejn hija kredibbli ikkonsidrat ir-reticenza tieghu sabiex jipproduci dawn id-dokumenti, u kkonsidrat illi l-unika dokument li produza kien il-bill of sale, u l-ebda dokument l-iehor rigwardanti r-registrazzjoni u l-assikurazzjoni tal-bastiment. Huwa naturali ghalhekk illi l-intimat noe irrikorra ghall-intavolar ta' dan il-mandat sabiex jikkawtela d-drittijiet tieghu.

Il-Qorti wkoll ma tqis illi kien hemm xi malizja jew frivolozita fit-talba maghmula mill-intimat nomine. Dan tenut kont tal-fatt illi skont ir-rapport tal-Inginier Paul Cardona, l-ispejjez ghat-tiswija kellhom jammontaw ghal cirka €42,430.23 (ekwivalenti ghal Lm18,245), u din is-somma ma tinkludix l-ispejjez relattivi ghal tiswijiet li jistghu jkunu necessarji jekk jigu skoperti xi danni taht l-ilma. Barra minn hekk, din is-somma ma kienetx tinkludi wkoll telf ta' qliegh, li taht il-ligi l-intimat nomine kellhu kull dritt li jitlob mill-bastiment MV Elinor TH. Ghalhekk anke jekk is-somma originarjament mitluba kienet forsi xi f'it esagerata, il-Qorti tqis illi r-rikorrent nomine naqas milli jgib prova tal-malizjozita jew frivolezza da parti tal-intimat nomine, u hija tal-fehma li jirrizulta iktar li dan l-ammont originali kien intalab bil-hsieb illi jigu kawtelati danni ohra li setghu jigu skoperti fil-kors tax-xogholijiet ta' tiswija li kien qed isiru fuq L'Iliade, u telf iehor li kien ser isofri l-intimat nomine kagun tal-incident illi r-rikorrent nomine ammetta li kien responsabbli ghalih l-MV Elinor TH.

Ghalhekk ma jidhirx illi hemm lok li l-Qorti tikkundana lill-intimat nomine ghas-sanzjonijiet u penali mahsuba fl-Artikolu 836(8) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ghal dawn il-mottivi il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-ewwel eccezzjoni tal-intimat nomine, tilqa' l-eccezzjonijiet l-ohra tieghu, u tichad it-talbiet tar-rikorrenti nomine.

Bl-ispejjez kontra r-rikorrent nomine.

Moqrija.

Rik. Nru. : 692/2007 JPG

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli

Deputat Registratur